

Varallisuuskriteerit

Yleistä

Näitä varallisuuskriteerejä sovelletaan ensimmäistä kertaa vuonna 2021 uusien hanke- ja investointiavustusten avustusehdotuksen valmistelussa.

Tässä ohjeessa käytetään yleisesti termiä STEA-avustukset, joilla viitataan yleishyödyllisille yhdistyksille ja säätiöille sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen myönnettyihin valtionavustuksiin.

Valtioneuvoston asetuksen sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta (1059/2023, myöhemmin STEA-rahoitusasetus) 3 §:n mukaisesti avustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisenä avustuksen hakijan omat varat, hakijan määräysvallassa olevien taikka hakijaan taloudellisesti tai toiminnallisesti kiinteässä yhteydessä olevien yhteisöjen tai säätiöiden käytettävissä olevat varat ja avustetuksi haetusta toiminnasta saatavat tuotot huomioon ottaen.

STEA-rahoitusasetuksen 4 §:n mukaisesti avustus saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien hyväksyttävien kustannusten täyden määrän, jos muuta rahoitusta ei ole saatavilla.

STEA:n yleiset varallisuuskriteerit

Pääsääntöisesti järjestöllä katsotaan olevan merkittävää varallisuutta silloin, kun järjestön nettovarallisuus viimeisimmässä tilinpäätöksessä on suurempi kuin järjestön kuuden kuukauden kuluja vastaava summa.

- Varallisuuskriteereitä ei huomioida niissä toiminnoissa, jotka ovat tulleet avustuksen saajalle valtion velvoittamina.
- Varallisuuskriteereitä ei huomioida tilanteissa, joissa avustusta delegoidaan eteenpäin jäsenjärjestöavustuksena. Avustus delegoidaan kokonaan eteenpäin, jolloin avustuksen saaja ei ole avustuksen loppukäyttäjä.
- Yksittäisten jäsenjärjestölle delegoitavien avustusten määrä on yleensä vähäinen eikä ehdon valvomisesta aiheutuva lisätyö ole resurssien käytön tehokkuuden näkökulmasta perusteltua, koska jäsenjärjestöjä on satoja.
- Varallisuuskriteereitä ei huomioida tilanteessa, jolloin avustusta delegoidaan eteenpäin yhteistyöhankkeessa sellaiselle yhteistyökumppanille joka ei ole varakas, tai tilanteessa, jossa varakkaalle yhteistyökumppanille käytettäväksi jäävä avustusosuus on vähäinen. Varakkuus-kriteerit huomioidaan aina avustuksen saajan käyttöön jäävältä osalta.
 - Vähäinen avustusosuus harkitaan tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttaa muun muassa se, kuinka paljon avustuksesta euromääräisesti tai prosentuaalisesti jää käytettäväksi varakkaille loppukäyttäjille. Jos avustusmäärästä yli 20 prosenttia tai yli 50 000 euroa jää käytettäväksi varakkaille loppukäyttäjille, on varallisuuskriteerit huomioitava. Useammalle vuodelle myönnettävissä hankkeissa euromääräinen raja lasketaan keskiarvolla.

Erikoistilanteita, jotka huomioidaan varallisuusharkinnassa, voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- järjestön toimiala vaatii ylijäämän tuottamista tai varallisuuden keräämistä. Esimerkiksi järjestöllä on paljon investointeja, jotka ovat toiminnan kannalta järkeviä ja joihin tarvitaan omarahoitusosuutta.
- järjestön aikaisemmat investoinnit vaativat tulevaisuudessa peruskorjausta, jota varten järjestö kerää varallisuutta. Tässä tapauksessa järjestön tulee laatia STEAlle viiden vuoden investointisuunnitelma, joka tulee myös hyväksyttäväksi järjestön hallituksessa.
- varallisuus on väliaikaista, esimerkiksi vanhojen toimitilojen myynnistä saatua varallisuutta, joka on jo sidottu uusien toimitilojen hankkimiseen.
- varallisuus on tarkoitus käyttää viipymättä ja järkevästi yleishyödylliseen toimintaan.
- mahdolliset avustusten jakoon liittyvät rajoitukset rinnakkaisorganisaatioissa

Nettovarallisuuden laskenta

Järjestön nettovarallisuuteen lasketaan mukaan järjestön ja järjestön rinnakkaisorganisaatioiden nettovarallisuus sekä osa sellaisen yhteisön tai säätiön nettovarallisuudesta (erillinen laskentakaava), jolla on merkittävä taloudellinen yhteys järjestöön.

STEA arvioi merkittävän taloudellisen yhteyden syntymistä rinnakkaisorganisaatiolta saatujen vuosittaisten avustusten määrän perusteella, minkä lisäksi huomioon otetaan rinnakkaisorganisaation sääntöihin perustuvat mahdolliset rajoitukset avustusten jakoon, sekä muut toiminnalliset ja taloudelliset yhteydet. Rinnakkaisorganisaatioita ovat järjestön tueksi perustetut yhteisöt tai säätiöt, joissa avustuksen saajalla on määräävä asema tai muu toiminnallinen tai taloudellinen kiinteä yhteys.

Mikäli järjestön tytäryhtiön (eli rinnakkaisorganisaation) taseessa ei ole merkittävää varallisuutta, ei tytäryhtiön kuuden kuukauden kuluja lasketa mukaan järjestön kuuden kuukauden kuluihin, joihin nettovarallisuus suhteutetaan. Tällöin järjestön nettovarallisuudesta vähennetään kuitenkin järjestön taseessa olevan tytäryhtiön omistuksen arvo (osakepääoma tai hankintahinta) sekä mahdolliset saatavat tytäryhtiöltä. Järjestön vastuu tytäryhtiössä rajoittuu vain siihen tehtyihin sijoituksiin.

Käyttöomaisuuteen liittyviä velkoja ei vähennetä varallisuuskalkulaatiossa, koska vastaavaa omaisuuserääkään ei laskennassa huomioida. Velkoina laskennassa huomioidaan ainoastaan seuraavalla tilikaudella erääntyvät velat eli niin sanotut lyhytaikaiset velat. Lisäksi velkoina laskennassa huomioidaan kirjanpitolain 5:14 §:n mukaiset pakolliset varaukset.

Mikäli järjestö myy tiloja, joiden käyttörajoitusehdot eivät ole voimassa tai jonka takaisinperinnästä on luovuttu, ja hakee samanaikaisesti uutta investointiavustusta eri käyttötarkoitukseen, syntyy järjestölle sellaista varallisuutta, joka on huomioitava STEA-rahoitusasetuksen 3 §:n mukaisesti avustusta myönnettäessä. Saatu (netto)tuotto lasketaan osaksi varallisuutta, vaikka kyseinen tuotto olisi käytetty tai siirretty muuhun kuin järjestön yleishyödylliseen toimintaan, esim. säätiöity tai siirretty yhtiöön.

Sijoituksiin luokiteltavat omaisuuserät arvostetaan käypään arvoon, mikäli se kohtuullisesti on selvitettävissä. Esimerkiksi pörssinoteeratut osakkeet arvostetaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon ja sijoituskäytössä olevat asunto-osakkeet tilinpäätöspäivän todennäköisen luovutushinnan mukaisesti. Taseessa sijoituksiin merkittyjä, mutta järjestön omassa käytössä olevia omaisuuseriä ei huomioida laskennassa. STEA voi käyttää tapauskohtaista harkintaa, mikäli sijoitusten käyvässä arvossa on tapahtunut merkittäviä muutoksia tilinpäätöspäivän ja varallisuuskäytön välillä.

Esimerkki:

Alla oleva esimerkki kuvaa järjestön nettovarallisuuden laskentaa sellaisessa tilanteessa, jossa järjestön omistamassa yhtiössä (tytäryhtiö) ei ole merkittävää varallisuutta ja tämän vuoksi tytäryhtiön 6 kuukauden kuluja ei lasketa mukaan järjestön kuuden kuukauden kuluihin, johon nettovarallisuus suhteutetaan.

VASTAAVAA	Järjestö	Tytäryhtiöön tehtyjen sijoitusten huomioiminen	Järjestön nettovarallisuus
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin	100 000	-100 000	0
Muut osakkeet ja osuudet	1 000 000		1 000 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Pitkäaikaiset saamiset			
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	50 000	-50 000	0
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	50 000		50 000
Muut saamiset	20 000		20 000
Siirtosaamiset	25 000		25 000
Rahat ja pankkisaamiset	80 000		80 000

Varallisuuskriteerien ylittyessä:**Kohdennetut yleisavustukset ja yleisavustukset (Ak ja Ay)**

Merkittävää varallisuutta omaavilta järjestöiltä edellytetään kohdennettujen yleisavustusten (Ak) kohdalla 10 %:n omarahoitusosuutta. Lisäksi yleisavustusten (Ay) osalta varallisuus vaikuttaa yleisavustuksen tarpeen arviointiin.

Investointiavustukset (B)

Investointiavustusten kohdalla järjestön varallisuus otetaan huomioon harkinnanvaraisesti: järjestön varallisuus suhteutetaan haetun avustuksen määrään ja järjestön omarahoitusosuutta voidaan harkinnanvaraisesti kasvattaa varallisuudesta johtuen. Omarahoitusosuutta ei kuitenkaan kasvateta, mikäli järjestön varallisuus jää omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen alle varallisuuskriteerien rajan.

Hankeavustukset (C)

Merkittävää varallisuutta omaavilta järjestöiltä edellytetään hankeavustusten (C) kohdalla 10 %:n omarahoitusosuutta.

Varallisuuskriteerit - merkittävät tukiasuntojen hankkijat ja rakennuttajat

Yleiset varallisuuskriteerit eivät sovellu suoraan sellaisiin avustuksen saajiin, jotka ovat rakennuttaneet tai hankkineet yksittäisiä tukiasuntoja STEAn avustuksilla (ennen 1.1.2017 RAY:n avustuksilla). Näiden toimijoiden varallisuus näkyy tilinpäätöksissä pääasiassa hyvänä ylijäämänä, joka käytetään uusien hankintojen omarahoitusosuuksiin ja tuleviin perus- ja vuosikorjauksiin.

Tukiasuntoja hankkivilta ja rakennuttavilta järjestöiltä edellytetään erityistä selvitystä ylijäämän käytöstä. Selvitykseen tulee liittää järjestön hallituksen hyväksymä kiinteistöjen korjaussuunnitelma ja suunnitelma tulevista asuntohankinnoista. Edellä mainittujen dokumenttien perusteella harkitaan omarahoitusosuuksia Ak- ja C-avustuksissa sekä vaikutuksia B ja Ay-avustuksiin.

Nettovarallisuuden laskentakaava (järjestö ja sen rinnakkaisorganisaatiot)	Summa (€)	
Sijoitukset	+	
Omakatteisten rahastojen varat (Mikäli rahasto on itse perustama tai rahaston varoja voidaan käyttää STEA-avusteiseen toimintaan)	+	
Vaihto-omaisuus	+	
Pitkäaikaiset saamiset	+	
Lyhytaikaiset saamiset	+	
Rahoitusarvopaperit	+	
Rahat ja pankkisaamiset	+	
Muut huomioon otettavat varat*	+	
Sidotut rahastot (Mikäli rahaston varoja ei voida rahaston sääntöjen mukaisen käyttötarkoituksen perusteella käyttää STEA-avusteiseen toimintaan eikä järjestöllä ole oikeutta muuttaa rahaston sääntöjä)	-	
Pakolliset varaukset (Vain kirjanpitolain 5 luvun 14. pykälän mukaiset pakolliset varaukset)	-	
Lyhytaikainen vieras pääoma (Ilman käyttöomaisuuteen liittyviä velkoja)	-	
Nettovarallisuus yhteensä	=	

Nettovarallisuuden laskentakaava (yhteisö tai säätiö, jolla on merkittävä taloudellinen yhteys järjestön kanssa)	Summa (€)	
Varat	+	
Sidotut ja omakatteiset rahastot (Mikäli rahaston varoja ei voi käyttää järjestön avustamiseen)	-	
Pakolliset varaukset (Vain kirjanpitolain 5 luvun 14. pykälän mukaiset pakolliset varaukset)	-	
Velat	-	
Nettovarallisuus yhteensä	=	
Säätiön myöntämät avustukset yhteensä		
Säätiön myöntämät avustukset järjestölle		
Järjestön osuus (%) säätiön myöntämistä avustuksista	%	
Järjestön nettovarallisuuteen lisättävä osuus (€) yhteisön tai säätiön nettovarallisuudesta		

Järjestön nettovarallisuuteen lisättävä osuus (€) säätiön nettovarallisuudesta = säätiön nettovarallisuus x järjestön osuus (%) säätiön myöntämistä avustuksista

Järjestön nettovarallisuuden laskenta	Summa (€)	
Järjestön oma nettovarallisuus	+	
Järjestön rinnakkaisorganisaatioiden nettovarallisuus	+	
Osuus sellaisen yhteisön tai säätiön nettovarallisuudesta, jolla on merkittävä taloudellinen yhteys järjestön kanssa	+	
Järjestön nettovarallisuus yhteensä	=	